

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет _____

Кафедра _____

«Допущено до захисту» Завідувач кафедри

_____ Реєстраційний № _____

«_____» _____ 20____ р. «_____» _____ 20____ р.

**СЦЕНАРІЙ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ З ТЕМИ «MEDIEN»
НА УРОЦІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ**

Кваліфікаційна робота
студентки групи НАФ-17м
Ступінь вищої освіти магістр
Спеціальності 014. Середня освіта
(Німецька мова і література)
Філонової Марії Володимирівни
Керівник кандидат педагогічних наук,
доцент, Карпюк В. А.

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS ____ Кількість балів _____

Голова ЕК _____

Члени ЕК _____

Кривий Ріг – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ВИСВІТЛЕННЯ ПОНЯТЬ «ІНШОМОВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ», «СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ» У МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	7
1.1. Сутність поняття «іншомовна компетентність» у сучасній методиці навчання іноземних мов	7
1.2. Сутність поняття «сучасні інформаційні технології» у контексті навчання іноземних мов	9
1.3. Способи застосування та роль сучасних інформаційних технологій на уроках німецької мови	15
Висновки розділу 1	20
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ З ТЕМИ «MEDIEN»	22
2.1. Використання сучасних інформаційних технологій у формуванні іншомовної компетентності на уроках німецької мови	22
2.2. Практичні завдання з використанням сучасних інформаційних технологій з теми «MEDIEN» на уроці німецької мови	30
Висновки до розділу 2	43
ВИСНОВКИ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	48

ВСТУП

Освіта – одна з найважливіших сфер людської діяльності та визначальний фактор розвитку людської цивілізації. У всьому світі розуміють, що майбутнє за тією цивілізацією, яка максимально забезпечує розвиток інтелектуального та творчого потенціалу для своїх громадян, а особливо для молоді. Освіта виступає важливим фактором створення високоефективної економіки, ключовим засобом формування громадянського суспільства, та є однією з найважливіших сфер людської діяльності.

В умовах глобалізації, нових геополітичних змін у світі перед освітою постають нові виклики, вирішення яких має надзвичайно велике значення не тільки для освіти майбутнього, а й для розвитку суспільства в цілому. Необхідною умовою використання інформаційних технологій є реформування системи освіти, розробка нових дидактичних і концептуальних засад освіти.

Головними напрямками цього процесу мають стати: створення предметно-орієнтованих навчально-інформаційних середовищ, які дозволяють використовувати мультимедіа, системи гіпермедіа, електронні підручники тощо; освоєння засобів масової комунікації для обміну інформацією (комп'ютерної мережі, телефонного, телевізійного, супутникового зв'язку); ознайомлення з правилами «навігації» в інформаційному просторі; розвиток дистанційної освіти. В умовах глобалізації світу істотно підвищується вивчення іноземних мов.

Питанням дослідження використання сучасних інформаційних технологій у формуванні іншомовної компетентності на уроках іноземної мови займалися такі науковці, як Є. Азимов [1], Р. Вільямс [5], О. Громова [7], Т. Кірш [15], Є. Маслико [24], М. Löschmann [39].

Останнім часом спостерігається тенденція до зниження інтересу учнів середньої школи до занять з іноземної мови. Традиційні форми навчання кардинально відстають від сучасного сприйняття інформації: учні вивчають

необхідний матеріал абстрактно, воліючи на занятті крадькома переглядати новини у соціальних мережах.

У процесі традиційного навчання нерідко для учнів немає можливості реалізувати свої потреби у самовираженні, самопізнанні. Практичне заняття спрямоване переважно на пасивне засвоєння пропонованого викладачем матеріалу, заучування правил без обліку здібностей, нахилів, інтересів учнів.

Під час дослідження було виявлено, що у сучасному освітньому процесі необхідно застосовувати цікаві, нестандартні форми навчання, що дозволить, на наш погляд, повернути втрачений інтерес учнів до вивчення іноземної мови. Вчитель повинен певною мірою відійти від стандартного практичного заняття, внести до нього щось нове, що могло б привернути увагу, активізувати діяльність учнів, спонукати їх до дії, роздумів, пошуку нового.

Даному питанню були присвячені роботи Е. Арванітопуло [7], Л. Зені [24], Е. Носенко [20], А. Конишева [34], В. Копилової [31], К. Фокіна [16], Е. Полат [9].

Реалізувати особистісно-орієнтований підхід у викладанні німецької мови дозволяє використання нових інформаційних технологій. Актуальність застосування нових інформаційних технологій є передусім педагогічними потребами у підвищенні ефективності навчання, зокрема, потребою формування у учнів навичок самостійної навчальної діяльності, розвитку дослідницьких, творчих компетенцій. Різноманітність ресурсів мережі Інтернет, поява великої кількості інтерактивних матеріалів – все це ставить завдання проведення комплексних досліджень можливостей та особливостей застосування даних засобів навчання у навчальному процесі.

Вивчення іноземних мов з використанням сучасних інформаційних технологій якісно підвищує класичну освіту. Воно інтегрує процеси, які не можна об'єднати в межах класичної освіти: навчання, працевлаштування, планування кар'єри, безперервну освіту.

Основна освітня цінність сучасних інформаційних технологій в тому, що вони дозволяють створити яскраве мультисенсорне інтерактивне середовище

навчання з майже необмеженими потенційними можливостями, що потрапляють у розпорядження і викладача, і учня.

У процесі навчання іноземної мови найбільш доцільне використання, у першу чергу, тих методів, при яких в учнів розвивається бажання до творчої, продуктивної праці. Учні прагнуть до активних дій, досягають успіхів і мотивують власну поведінку.

На основі аналізу методичної літератури з питань комп'ютеризації навчально-виховного процесу з'ясовано, що впровадження сучасних інформаційних технологій сприяє більш кращому та ефективному навчанню у порівнянні з традиційним навчанням.

Серед українських та зарубіжних дослідників, хто торкається питання застосування інформаційних технологій у процесі формування іншомовної компетентності, слід виокремити таких: В. Биков [34], В. Афанас'єв [9], Ю. Жук [2], М. Жалдак [19], Р. Гуревич [37], В. Шолохович [6], І. Костікова [8], Е. Кузнєцов [39], Ю. Батурін [21], Д. Белл [9], Н. Вінер [12], Л. Землянова [9], Є. Смірнова [18], М. Мазур [23], А. Урсул [34], Р. Бріен [4], П. Росс (P. Ross) [41], А. Девід (A. David) [41].

Застосування інформаційних технологій у процесі формування іншомовної компетентності стає одним із найперспективніших напрямів підвищення якості викладання мови, використання інформаційних технологій під час навчального процесу учнів заохочує до творчої роботи з комп'ютером, що обумовило **актуальність** обраної теми кваліфікаційної роботи.

Метою є висвітлити процес застосування сучасних інформаційних технологій та їх роль у формування іншомовної компетентності на уроках німецької мови.

Відповідно до мети актуалізовано такі **завдання**:

- опрацювати науково-методичну літературу за темою дослідження;
- розкрити поняття «іншомовна компетентність», «сучасні інформаційні технології»;

- розглянути види сучасних інформаційних технологій під час формування іншомовної компетентності на уроках німецької мови;
- розробити методичні рекомендації щодо сценаріїв застосування сучасних інформаційних технологій під час вивчення теми «Medien» на уроці німецької мови.

Об'єктом є формування іншомовної компетентності на уроках німецької мови.

Предмет – можливості застосування сучасних інформаційних технологій в процесі формування іншомовної компетентності з теми «Medien» на уроках німецької мови.

У ході виконання роботи було застосовано наступні **методи дослідження**: теоретичний аналіз (опрацювання наукових джерел з теми); аналіз комп'ютерних програм, використаних у навчанні іноземної мови; системний аналіз (добір фактичного матеріалу, його групування), описовий метод, який дозволяє систематизувати та комплексно представити отримані результати, метод узагальнення та систематизації досліджуваного матеріалу й отриманих результатів.

Практична цінність роботи - детальне знайомство з процесами застосування сучасних інформаційних технологій під час формування іншомовної компетентності, що дозволить застосовувати накопичений матеріал на практиці, у роботі з учнями та на лекційних та практичних заняттях з методики викладання німецької мови.

Структура та обсяг роботи зумовлені метою й поставленими завданнями. Робота складається зі вступу, двох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаної літератури (44 позиції). Загальний обсяг роботи становить 51 сторінку.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНЕ ВИСВІТЛЕННЯ ПОНЯТЬ «ІНШОМОВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ», «СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ» У МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

1.1. Сутність поняття «іншомовна компетентність» у сучасній методиці навчання іноземних мов

У педагогічній літературі немає одностайності у визначенні поняття «компетентність». Можливо, це пояснюється тим, що до наукового обігу воно було введене порівняно недавно. Найбільш типовим є наступне визначення: «Компетентність – якісно-своєрідне поєднання здібностей (якостей, ознак, параметрів), від яких залежить можливість досягнення більшого чи меншого успіху у виконанні тієї чи іншої діяльності» [8, 64].

Цікавим є погляд І. Зязюна, який вважає компетентність першоосновою професійності. В останній на перше місце ставить комплексність знань, а саме: вміння синтезувати матеріал, аналізувати ситуації спілкування, осмислювати суть явищ, обирати засоби взаємодії [4]. Якщо спроектувати зазначені вченим характеристики на навчальний процес, що здійснюється іноземною мовою, то стає зрозумілою необхідність як теоретичних, так і діяльнісних знань.

Дж. Равен зазначив, що компетентність - це специфічна здатність, необхідна для ефективного виконання конкретної дії в конкретній предметній галузі, яка включає вузькоспеціальні знання, особливого роду предметні навички, способи мислення, а також розуміння відповідальності за свої дії. Бути компетентним – значить мати набір специфічних компетентностей різного рівня [13]. Дж. Равен в структурі компетентності виділяє чотири компоненти: когнітивний, афективний, вольовий, навички і досвід.

Аналіз наведених визначень дозволяє зробити деякі узагальнення. Незалежно від тлумачення, компетентність:

- розглядається у контексті професійної діяльності;

- розуміється як інтегративне утворення особистості, що представляє собою сукупність різних компетенцій людини;
- характеризує рівень готовності людини до діяльності, а також характер та ефективність її здійснення;
- формується у ході засвоєння людиною відповідної для неї діяльності.

Загалом появу терміну «компетентність» стосовно мови і комунікації у понятійному апараті цілого ряду гуманітарних наук (філософії, педагогіки, психології, лінгводидактики, соціології) пов'язують з іменем відомого зарубіжного вченого Н.Хомського. У його концепції вивчення мов зустрічаємо такі поняття: «граматична компетентність», «мовна здатність» (*linguistic competence*), «мовне застосування», «мовна активність» (*linguistic performance*) [10]. Подальші дослідження здійснювалися у напрямі розширення, уточнення поняття «іншомовна компетентність», а також його структурування.

Існує багато підходів до визначення іншомовної компетентності, але ми в дослідженні послуговуємося на визначення С. Савіньон, яка зазначає іншомовну компетентність як здатність функціонувати у реальних умовах спілкування, тобто в динамічному обміні інформацією, де лінгвістична компетенція повинна пристосуватися до прийому обширної інформації як лінгвістичного, так і паралінгвістичного характеру. При цьому вона робить акцент на успішності іншомовної комунікації, яка залежить як від готовності і бажання комуніканта йти на ризик висловлювати свої думки іноземною мовою, так і від його винахідливості щодо уміння користуватися власним словниковим запасом та відомими йому граматичними структурами для передачі повідомлення. На її думку, важливу роль в іншомовній комунікації відіграють невербальні засоби (жести, міміка, інтонація), а лінгвістична правильність при усій її важливості може розглядатися у якості одного з компонентів іншомовного комунікативного обміну [18, 4].

Імпонує також точка зору А. Холлідей (A. Holliday), яка підкреслює, що іншомовна компетентність лежить в основі комунікативної культури людини, яка вивчає іноземну мову. Зокрема, у нашому дослідженні ми керувалися

тезою про те, що комунікативна культура «...обов'язково включає в якості базового компонента сформовану іншомовну компетентність, тобто внутрішню готовність і спроможність до іншомовного мовленнєвого спілкування, до комунікації іноземною мовою» [15].

Таким чином, іншомовну комунікативну компетенцію слід трактувати, як здатність здійснювати спілкування іноземною мовою різних ситуаціях взаємодії, коректно застосовуючи систему мовних та мовних норм, обираючи форму комунікативної поведінки адекватну соціокультурному контексту спілкування. Зараз у методиці навчання іноземних мов загальноприйнятими компонентами іншомовної комунікативної компетенції можна вважати мовною (знання лексики, граматики, фонетики мови, що вивчається), мовленнєвої (формування навичок говоріння, читання, письма) та соціокультурний (знання етикету мови, що вивчається, діалектних особливостей для здійснення конструктивного спілкування).

Отже, на основі проаналізованих підходів до формулювання змісту іншомовної компетентності та її структурних компонентів можемо зробити певні узагальнення:

1) під поняттям слід розуміти здатність і готовність здійснювати ефективну іншомовну комунікацію не носіями тієї чи іншої мови.

2) крім того, така здатність і готовність формується на основі певного комплексу компетенцій і якостей особистості, які складають структуру іншомовної комунікативної компетентності особистості.

Таким чином, іншомовну компетентність слід трактувати, як комплекс знань, умінь, навичок, які дозволяють успішно використовувати іноземну мову як у професійній діяльності, так і для самоосвіти і саморозвитку особистості.

1.2. Сутність поняття «сучасні інформаційні технології» у контексті навчання іноземних мов

Нині все частіше постає питання використання сучасних технологій у навчальному процесі. Це не тільки нові технічні засоби, а й нові форми і

методи навчання, застосування нового підходу до вивчення іноземних мов. Основна мета вчителя при використанні сучасних технологій під час навчання іноземної мови – показати, якими можуть бути технології та що вони використовуються для підвищення якості освіти. Німецька мова вивчається учнями у сучасній школі для того, щоб сформувати та розвинути культуру їх спілкування, оволодіти практичними мовленнєвими навичками.

Також, ми хочемо підкреслити, що роль використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні іноземної мови є актуальною проблемою сучасності.

Питання впровадження в школі сучасних інформаційних технологій піднімали і вирішували такі вітчизняні вчені: Ю. Горошко, Е. Кузнецов, Ю. Машбиць, Є. Смірнова, М. Головань, В. Монахов, О. Тесленко, Т. Чепрасова, М. Шкіль та інші.

У наш час, коли інформація є ключовим компонентом нашого життя і відіграє головну роль в економічному та соціальному житті, важко уявити людину без мобільного телефону або комп'ютера. Сучасний ритм життя вимагає від людей мобільності, уважності, швидкості дії. Відповідати цим параметрам допомагають гаджети, а саме телебачення, телефон і комп'ютер з доступом до інтернету тощо. Пристрої, які ми щодня використовуємо інформаційні технології, вони є наші найважливіші помічники вдома, на роботі та у вільний час.

Потреба людей в сучасних інформаційних технологіях зростає з кожним днем. Звісно, це позитивний момент, що науково-технічний прогрес не стоїть на місці, а вчені винаходять все нові й нові інформаційні технології. Але і вчителю постійно потрібно розвивати свій рівень цифрової грамотності. Вчитель, який володіє сучасними технологіями – основа навчального процесу.

Тому освіта стикається з необхідністю створення середовища, в якому учень зможе ефективно формувати і розвивати свої знання німецької мови, особливо розмовні та граматичні навички. Для ефективного розвитку усних навичок учні можуть використовувати різні сучасні інформаційні технології,

які дозволяють вивчати іноземну мову вдома. Тобто, учні можуть покращити свої мовленнєві навички, використовуючи такі ресурси, як онлайн-симулятори, ігри та тести. А саме, використовувати такі сайти, як На урок, Всеосвіта, Wordwall, Liveworksheets.com, Duolingo, Quizlet.

Крім того, сучасні інформаційні технології дозволяють раціонально розподіляти часові ресурси людини. За допомогою сучасних технологій вчитель швидше готує з учнями завдання до уроку та витрачає менше часу на підготовку до уроку. Школярі, у свою чергу, можуть покращувати за допомогою сучасних технологій свої знання, отримані за допомогою різноманітних ресурсів інтернету, менше витрачати свого часу на виконання домашнього завдання.

Сьогодні комп'ютер є невід'ємною частиною кожного класу, за допомогою якого вчитель може провести онлайн-екскурсію, онлайн-розмову з носієм іноземної мови, а також використовувати технології для доповнення та покращення навчального процесу.

Тож слід зазначити, що сучасні інформаційні технології - це система процесів та способів використання методів під час навчально-виховного процесу з використанням новітніх електронних засобів.

Для інформаційного забезпечення педагогічного процесу кожен викладач і учень повинні мати доступ до практично необмеженого обсягу інформації і її аналітичного оброблення, можливості для безпосереднього включення в інформаційну культуру суспільства. [8].

Згідно з визначенням ЮНБСКО інформаційні технологи (ІТ) - це комплекс взаємопов'язаних наукових, технологічних, інженерних дисциплін, що вивчають методи ефективної організації праці людей, зайнятих обробкою та зберіганням інформації, обчислювальну техніку, методи організації взаємодії з людьми та виробничим обладнанням, їх практичне застосування, а також пов'язані з цим обробленням соціальні, економічні і культурні проблеми. [10].

Сучасні інформаційні технології допомагають зробити цікавішим дистанційне навчання. Перевагою сучасних інформаційних технологій є те, що учні та вчителі можуть здійснювати навчальний процес у різних місцях, за різних умов та в різний час. За таким форматом навчання учні не знаходяться в певних часових рамках. Учень може приступити до виконання завдань у для нього час зручний час. Йому потрібен тільки комп'ютер і доступ до Інтернету. Також сучасні технології дозволяють навчатися в групах.

Також такий формат навчання, під час якого ми використовуємо сучасні інформаційні технології, дозволяють учневі розвиватися у зручному для нього темпі. У цьому процесі може допомогти: мультимедійні засоби, онлайн навчання, цікаві ресурси. Такий процес навчання дозволяє учням покращувати свої знання та розвиватися в певному темпі, індивідуально для кожного учня.

Перешкоди для використання сучасних інформаційних технологій полягають у тому, що освітні технології мають бути добре розроблені та підготовлені, щоб мати позитивний вплив на учнів.

Наступним важливим критерієм для даного виду навчання є те, що інструменти, що використовуються для вивчення інформації мають бути розроблені з урахуванням інтересів учнів. Існують також такі фактори, як відсутність комп'ютерних/технічних навичок, які необхідно враховувати. Школи та інші навчальні заклади мають пам'ятати, що освітня технологія – це лише інструмент, і її успіх значною мірою залежить від планування, яке в ній закладено.

Поєднання зображення, тексту та звукового супроводу дає можливість всебічного розвитку мовних навичок учня при вивченні іноземної мови. Відомо, що ефективність навчання підвищується, якщо використовувати наочні ілюстрації та мультимедійні засоби, поєднуючи в одному носії відео-, аудіоматеріали, ілюстрації, таблиці тощо [4].

На уроках німецької мови за допомогою комп'ютера, мобільних гаджетів, смартфонів, планшетів можливо вирішувати цілу низку дидактичних задач, а саме [3]:

- формувати навички і вміння читання, використовуючи безпосередньо матеріали інтернет-мережі різного рівня складності;
- удосконалювати вміння аудіювання на основі автентичних звукових текстів, пісень, кіно-епізодів;
- удосконалювати вміння писемного мовлення, поповнювати свій словарний запас (як активний, так і пасивний) лексикою сучасної іноземної мови, яка відображає певний етап розвитку культури народу, соціальний і політичний устрій суспільства;
- збагачувати школярів культурологічними знаннями, які включають в себе мовленнєвий етикет, особливості поведінки різних народів в умовах спілкування, особливостей культури та традицій країни, мова якої вивчається;
- вдосконалювати знання з граматики за допомогою виконання тестів у режимі online;
- сформувати стійку мотивацію пізнавальної діяльності учнів на уроках;
- формувати навички глобального мислення;
- прививати потребу у використанні англійської мови з метою справжнього спілкування [16].

Окрім підручників, використання інформаційних технологій передбачає застосування різноманітних комп'ютерних програм та курсів навчального призначення. Деякі навчальні курси пропонують вивчення іноземних мов із самого початку, інші - удосконалення набутого раніше рівня володіння іноземною мовою [4].

Слід зазначити, що головним завданням цілеспрямованого використання навчальних комп'ютерних програм є створення комп'ютерного навчального мовного середовища, завдяки чому забезпечується повне занурення учнів у середовище німецької мови, що сприяє розширенню і поглибленню комунікативної та соціокультурної компетенції учнів.

Придатність сучасних технічних технологій навчання для використання на заняттях з іноземної мови визначається наступними критеріями:

- а) сприяння підвищенню продуктивності праці та ефективності навчального процесу;
- б) забезпечення контролю навчальних дій кожного учня;
- в) підвищення цікавості до вивчення мови;
- г) забезпечення оперативного зворотнього зв'язку та поопераційний контроль дій всіх учнів;
- д) можливість швидкого введення відповідей без тривалого кодування чи шифрування [4, с. 123-124].

Існуючі комп'ютерні навчальні програми можна розділити на три основні групи:

- 1) програми, присвячені вивченню тих або інших розділів системи мови (головне завдання таких програм - введення й активізація мовних форм і структур);
- 2) програми, спрямовані на навчання видам мовної діяльності;
- 3) контролюючі програми, що забезпечують контроль за рівнем сформованості мовних і мовленнєвих навичок [4].

Комп'ютерні технології в навчальному процесі – це не механічний учитель, заміна чи аналог вчителя, а активний засіб розвитку дитини, зміцнення та розширення можливостей її пізнавальної діяльності. Комп'ютер дає вчителю можливість звільнити час для творчої діяльності та створити індивідуальні освітні маршрути для учнів. Комп'ютерні програми допомагають учням зрозуміти певні правила та сприяють формуванню навичок говоріння, читання, аудіювання та письма.

Але і вчителі повинні докласти зусиль, щоб стати «грамотними» у їх застосуванні та впроваджувати їх у процес викладання та навчання. Використання нових інформаційних технологій розширює рамки освітнього процесу, підвищує його практичну спрямованість.

Отже, мультимедійні програми найкраще відповідають структурі навчального процесу. Вони максимально наближають процес вивчення іноземної мови до реальних умов і повністю відповідають дидактичним

вимогам. У цих програмах використовуються методичні прийоми, які дозволяють проводити введення, навчання та контроль.

Ефективне використання мультимедійних технологій у навчальному процесі можливе лише за умови, що відповідні технології гармонійно і раціонально вписані в цей процес і нададуть нові можливості для вчителя та учнів. [16].

Для ефективного використання мультимедійних технологій необхідно створити такі умови, щоб забезпечити формування соціально-пізнавальної діяльності, як основної особистісної характеристики учня. Програми повинні мати діалоговий характер, щоб заохочувати самостійність учнів. Щоб сприяти самореалізації учнів, необхідно розвивати їх здібності та гармонійну індивідуальність особистості.

Вчителі повинні докласти зусиль, щоб стати «грамотними» у їх застосуванні та впроваджувати їх у процес викладання та навчання. Використання нових інформаційних технологій розширює рамки освітнього процесу, підвищує його практичну спрямованість.

1.3. Способи застосування та роль сучасних інформаційних технологій на уроках німецької мови

Вивчення німецької мови потребує особистісно-орієнтованого підходу, адже з особистим інтересом підтримати спілкування та виконати завдання набагато легше, ніж у вимушеному порядку. Особистісно орієнтований підхід - це навчання з радістю та усвідомленням необхідності спілкуватися німецькою мовою та вивчення в цілому мови та культури. Кожне висловлювання учня має бути вмотивовано максимально природно, тобто виходити з внутрішнього «Я».

Для досягнення навчальних цілей зараз просто необхідні сучасні інтерактивні програм для розвитку комунікативної компетентності учнів. Адже спілкування – це обмін думками, уміння використовувати мову для досягнення взаєморозуміння між людьми. При організації спілкування краще використовувати такі ситуації, які стосуються інтересів учнів, пов'язані з їх

індивідуальним досвідом, тобто дають можливість учням повною мірою реалізувати особистісно-орієнтований підхід, ситуації, які їм цікаві, які допоможуть розкритись учням та поділитись власним досвідом. Звісно, потрібно враховувати також вікові особливості розвитку учнів та потреби. [10]

Останнім часом набуває великої значущості питання про використання сучасних інформаційних технологій в загальноосвітній школі. Через особливості предмету, викладання іноземних мов являє собою найбільш вдалу сферу для застосування сучасних інформаційних технологій. На уроках можна впроваджувати технології у будь-яких напрямках та варіантах. Використання сучасних інформаційних технологій - це не тільки нові технічні засоби, але й нові форми та методи навчання, новий підхід до процесу навчання.

Питанням дослідження використання сучасних інформаційних технологій у формуванні іншомовної компетентності на уроках іноземної мови займались такі науковці, як Є. Азимов [1], Р. Вільямс [5], О. Громова [7], Т. Кірш [15], Є. Маслико [24], М. Löschmann [39].

Головна ціль навчання іноземних мов – це формування та розвиток комунікативної культури школярів, навчання практичного оволодіння іноземною мовою. Не можна заперечувати значущість традиційних шляхів оволодіння мовою та культурою, але ХХІ століття вимагає врахування сучасного стану науки та технологій, які дозволяють оптимізувати навчальний процес.

На сьогоднішній день найпоширенішим та дієвим методом викладання та навчання іноземних мов, безперечно, є комунікативно-орієнтований, який максимально наближений до реальних умов іншомовної середовища. Одним із засобів реалізації цього методу є активне застосування сучасних інформаційних технологій, тому що саме вони відкривають доступ до нових джерел інформації, активізують навчально-пізнавальну діяльність учнів, скорочують час вивчення мови та виконання домашніх завдань, дають нові можливості для розвитку мовленнєвих навичок та їх покращення, значно

підвищують ефективність самоосвіти, а також допомагають реалізувати нові методи та форми навчання.

Сучасне суспільство ставить перед учителем завдання розвитку особистісно важливих якостей учнів, а не тільки передачу знань. Знання виступають не як мета, а як засіб розвитку особистості. Найбагатші можливості для цього надають сучасні інформаційні технології (ІКТ).

Усе частіше вчителі застосовують на уроках німецької мови сучасні інтерактивні ресурси, як засіб підвищення ефективності навчання. Немає потреби нагадувати зайвий раз про важливість комп'ютера. Це – найпотужніший засіб, який коли-небудь одержував педагог, особливо на сьогоднішній день, під час дистанційного навчання. Слід підкреслити, що застосовуючи сучасні інформаційні технології на уроках іноземної мови, можна не тільки забарвити викладання та пробудити в учнів інтерес до предмета, але й привчити їх до самостійного пошуку, аналізу та узагальненню інформації.

Звісно, що у більшості школярів на сьогоднішній день є смартфони і це, зрозуміло, накладає свій відбиток на освітній процес: багато хто прямо на уроках активно виходить у соцмережі або ж використовують смартфони при підготовці та складання самостійних та контрольних робіт.

Той факт, що використання гаджетів дозволяє виходити в соцмережі безпосередньо на заняттях негативно впливає на процес навчання. Однак ті, хто дійсно хоче отримати якісні знання потрібно навчитись за призначенням використовувати інноваційні пристрої. І тому необхідне власне бажання і у деяких випадках сила волі. [21].

Важливим завданням є ознайомлення учнів з культурними цінностями, традиціями та історією народу-носія мови. Для виконання цього завдання велике значення має використання автентичних засобів (малюнок, текст, звукозапис, відеозапис, тощо). Знайомство з життям країни, мова якої вивчається, відбувається через текст та ілюстрації до нього, документальний

відеофільм, або ще краще, повний опис історії та мальовничі зображення відповідних подій на сайтах інтернету.

За останній час система освіти, а особливо викладання іноземної мови зазнало значних змін, пов'язаних з науково-технічним прогресом. Зокрема стали інтенсивно впроваджуватись в навчальний процес нові інформаційні технології, такі як використання інтернет-ресурсів, наприклад, різноманітні YouTube-канали, презентації, навчальні комп'ютерні програми, додатки для мобільних телефонів тощо.

Розробкою і впровадженням у навчальний процес нових інформаційних технологій, в тому числі мультимедійних, активно займаються такі дослідники як Є. Дмитрієва., С. Новиков, Є. Полат, Т. Поліпова, Л. Цветкова і т. д.

Так О. Руденко-Моргун зазначає, що ми живемо в столітті інформаційної, комп'ютерної революції, що почалася в середині 80-х років і дотепер продовжує нарощувати темпи. От її основні віхи: поява персонального комп'ютера, винахід технології мультимедіа, впровадження в наше життя глобальної інформаційної комп'ютерної мережі Інтернет. Усі ці нововведення легко і непомітно ввійшли в життя: вони широко використовуються майже у всіх професійних сферах і в побуті. [4].

Формами роботи з навчальними комп'ютерними програмами на уроках іноземної мови є:

- вдосконалення словникового запасу;
- покращення своєї вимови;
- навчання монологічного і діалогічного мовлення;
- навчання письму;
- розвиток граматичних навичок.

Комп'ютер на уроках німецької мови дозволяє реалізувати особистісно-орієнтований підхід у навчанні, підвищує активність, мотивацію учнів, дозволяє інтенсифікувати процес навчання та забезпечує для них комфортне середовище навчання.

Існують різні способи застосування сучасних інформаційних технологій:

-метод інтерактивних тренажерів за допомогою ресурсу www.liveworksheet.com, що допомагає формувати граматичні та допомагає під час вивчення нових лексичних одиниць,

-метод інтерактивних програм за допомогою таких програм, як LearningApps, WordWall, Quizlet, Kahoot, інтерактивних зошитів до підручників, що допомагає учням удосконалювати та закріплювати лексичні навички,

-метод ігрових вправ допомагає під час вивчення нового лексичного матеріалу за допомогою моделювання реальної ситуації спілкування,

- метод занурення в середовище мови, що вивчається, використовуючи інтернет ресурси з автентичними текстами та створення сучасних ситуацій для обговорення, тим самим спонукаючи учнів до мовної діяльності.

Дані методи засвоєння лексичних та граматичних одиниць дозволяють учням швидко та весело засвоїти пройдений матеріал [2].

На етапі рефлексії одним із найкращих методів закріплення пройденого матеріалу є використання комп'ютерних ігор, що мотивує учнів до навчальної діяльності та згуртовує дружній колектив.

Дуже вдалим ресурсом є гра Маріо, яка створена за допомогою сайту www.wordwall.org (лабіринт, де треба знайти правильну лексичну чи граматичну одиницю на швидкість, тікаючи від монстрів).

Учням дуже подобається завдання у ігровій формі, під час яких мимоволі вони запам'ятовують новий матеріал. У понятті «гра» є декілька однаково значимих визначень.

Наприклад, Джилл Хадфілд, автор багатьох книг на тему комунікативних ігор та їх використання під час навчального процесу, розглядав гру, як діяльність з набором правил, метою та елементом веселощів [11].

Ігри можна класифікують згідно кількох принципів. Дж. Хадфілд розділяє мовні ігри на дві великі підкатегорії: лінгвістичні (направлені на правильне використання граматичних форм, орфоепії тощо) та комунікативні (направлені на успішний обмін інформацією) [11]. Друга класифікація за

Хадфілд є вже більш вузькою. У цьому випадку дослідниця звертає увагу на лінгвістичні та комунікативні аспекти.

Отже, під час вивчення німецької мови потрібно обрати особливий підхід до учнів. В цьому допоможуть сучасні інформаційні технології, тому що вони можуть зацікавити учнів. Також такий формат завдань набагато легше, потребує менше часу для виконання.

Особливо, для розвитку комунікативної компетентності учнів та для досягнення навчальних цілей зараз просто необхідні сучасні інформаційні технології.

Також під час вивчення іноземних мов у школі дуже важливим завданням є показати саме необхідність знань у подальшому житті і в сучасному світі, а також їх застосування.

У сучасному світі гаджети займають велику роль у житті людей, а особливо молоді. Учні користуються телефоном навіть на уроках у власних потребах, тому перед вчителем стоїть завдання зацікавити учнів у вивченні іноземних мов, використовуючи сучасні інформаційні технології. Для цього існує безліч програм, ресурсів, подкастів, відео та ін. Для досягнення навчальних цілей зараз просто необхідні сучасні інтерактивні програми для розвитку комунікативної компетентності учнів. Адже спілкування – це обмін думками, уміння використовувати мову для досягнення взаєморозуміння між людьми. [28].

При організації спілкування краще використовувати такі ситуації, які стосуються інтересів учнів, пов'язані з їх індивідуальним досвідом, але потрібно враховувати також вікові особливості розвитку учнів та потреби.

Висновки до розділу 1

У процесі роботи над першим розділом, було детально розглянуто і висвітлено основні поняття «іншомовна компетентність», «сучасні інформаційні технології» в методиці навчання німецької мови.

У процесі теоретичного дослідження було встановлено, що під поняттям «іншомовна компетентність» слід розуміти здатність і готовність здійснювати

ефективну іншомовну комунікацію не носіями тієї чи іншої мови. Крім того, така здатність і готовність формується на основі певного комплексу компетенцій і якостей особистості, які складають структуру іншомовної комунікативної компетентності особистості.

Було встановлено, що сучасні інформаційні технології - система процесів та способів використання методів під час навчально-виховного процесу з використанням новітніх електронних засобів.

Для інформаційного забезпечення педагогічного процесу кожен викладач і учень повинні мати доступ до практично необмеженого обсягу інформації і її аналітичного оброблення, можливості для безпосереднього включення в інформаційну культуру суспільства.

Грунтовний аналіз науково-методичної літератури науковців з теми дослідження дозволяє зробити висновок, що на сучасному етапі викладання іноземних мов значна увага приділяється використанню сучасних інформаційних технологій. Використання інтерактивних програм, відео, презентацій, мобільних додатків на уроках значно підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови та покращує інтенсивність навчального процесу. Під час використання сучасних інформаційних технологій засвоюється набагато більший обсяг матеріалу, ніж при традиційному навчанні.

Також було висвітлено, що використання сучасних інформаційних технологій є актуальним у навчанні іноземних мов і що це є одним із шляхів розвитку особистості. Тому що вивчення іноземних мов є важливим та актуальним аспектом сьогодення.

У процесі виконання роботи було виявлено, що найбільш поширеним і ефективним методом викладання та вивчення іноземних мов є, безперечно, спілкування, яке максимально наближено до реальних умов мовного середовища. Також спілкування – це обмін думками, уміння використовувати мову для досягнення взаєморозуміння між людьми. Впровадження сучасних інформаційних технологій дає змогу учням проявити себе з творчої точки зору, позбутися почуття страху відповісти неправильно та розкрити свій потенціал.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ З ТЕМИ «MEDIEN»

2.1. Використання сучасних інформаційних технологій у формуванні іншомовної компетентності на уроках німецької мови

У сучасному світі, коли зростає актуальність міжнародних проєктів, конференцій та інших заходах по обміну досвідом, які все частіше проходять в онлайн форматі, дуже важливо володіти новітніми технологіями. Проте обмежена кількість годин навчання іноземній мові та велика кількість типових завдань в загальноосвітніх навчальних закладах потребує змін з метою розкриття потенціалу, творчості та зацікавленості у вивченні іноземної мови. Впровадження сучасних інформаційних технологій дозволить повною мірою розвинути мовні навички.

Тому розвиток іншомовної компетентності потребує використання нового підходу до навчання, а саме використання сучасних інформаційних технологій.

Сучасні інформаційні технології навчання під час уроків німецької мови є ефективним методичним засобом вивчення іншомовної культури та формуванні іншомовної компетентності. Ми дослідили, що інформаційні комп'ютерні технології сприяє прискоренню процесу навчання, зростанню інтересу учнів до предмета, покращують якість засвоєння матеріалу, дозволяють індивідуалізувати процес навчання та дають змогу уникнути суб'єктивності оцінки. Уроки іноземної мови з використанням сучасних інформаційних технологій відрізняються різноманітністю, підвищеним інтересом учнів до іноземної мови та ефективністю.

Комп'ютерні навчальні програми в навчанні іноземної мови, вважає Є. Носенко, стали використовуватися з 80-х рр. ХХ в. Говорилося про те, що

автоматизовані навчальні системи (АОС) відносяться до так названих комбінованих технічних засобів навчання [18].

«Про те, що комп'ютери стрімко увійшли в наше життя й у процес навчання іноземної мови, трохи потіснивши традиційні методики і змусивши викладачів іноземних мов вирішувати проблеми, про існування яких кілька десятків років тому жоден лінгвіст навіть не підозрював», - пише С. Фадєєв [25]. Немає нічого дивного в тім, що не усі викладачі виявилися готовими до широкого впровадження комп'ютерів у таку нетрадиційну сферу, як навчання іноземним мовам.

Тому важливим моментом є те, що вчитель повинен вміти правильно добирати навчальний матеріал. Наприклад, якщо необхідно покращити розуміння матеріалу або лексичної теми, що вивчається, ми повинні при плануванні розглянути ті ресурси, які сприятимуть усвідомленню даної теми. В даний час інтернет та різні ресурси онлайн пропонують вчителям та учням широкий спектр різноманітних ресурсів та матеріалів.

В сучасному світі різні ресурси інтернету у навчанні іноземних мов дозволяють створювати умови для розвитку всіх необхідних і відповідних реалій сучасності компетенцій в учнів. Наявність власного комп'ютера та цифрових пристроїв з доступом до інтернету практично у кожного учня істотно полегшує завдання викладача по залученості учнів у процес навчання іноземної мови за допомогою інтернет ресурсів [9].

Можливі варіанти видів діяльності на уроках іноземної мови під час вивчення іноземної мови, а саме теми «Medien» у середній школі:

- спрямоване прослуховування;
- збір інформації;
- переривання показу фільму задля безпосереднього обговорення його змісту чи самого тексту;
- передбачення подальшого розвитку подій;
- виконання завдань, пов'язаних з відеоінформацією, мовною інформацією, сюжетом та героями фільму;

– повторний перегляд фрагментів фільму тощо. Види діяльності після перегляду відеофільму стимулюють як усне, так і письмове застосування мови фільму з використанням інформації та вражень від перегляду.

Оскільки зараз спостерігається стрімкий розвиток онлайн технологій, сучасний світ майже неможливо уявити без їх повсякденного використання. Діти змалечку вчатья освоїти сучасні технології: смартфони, планшети, ноутбуки, які оточують їх скрізь. Спектр використання технологій дуже великий: від використання для власних потреб до залучення пристрою для навчального процесу, що й визначає актуальність дослідження. [20].

Однак при цьому залишається ще один важливий аспект освіти загалом та навчального процесу зокрема, яким не можна нехтувати і потрібно забезпечити сповна – мотивація учнів. Саме тут у нагоді стає сучасна модель уроків з використанням різноманітних інтерактивних завдань, які є у вільному доступу, які дають можливість для особистісного та компетентного розвитку. Інтерактивні завдання збільшують зацікавленість учнів у вивченні іноземних мов, а особливо під час такої складної теми, як «Medien».

Формування іншомовної компетентності відбувається в декілька етапів і кожен етап передбачає використання певних сучасних інформаційних технологій.

При читанні іноземною мовою завжди висуваються й інші задачі, які співвідносяться із навчальним читанням: збагатити лексичний запас учнів, удосконалювати автоматизми сприймання граматичних структур, використовувати текст як основу для розвитку усномовленневих навичок і вмінь, розвивати мислення учнів, збагатити їхні країнознавчі знання і світогляд. Невипадково, що читання розглядається в школі і як мета, і як потужний засіб навчання. [38].

Під час навчання читання розробляється підсистема вправ. Читання - один із видів мовленнєвої діяльності, яке має велике значення в розвитку іншомовної компетенції. Існує два види читання: читання вголос і мовчки.

Важливим завдання є розвиток навичок правильного озвучування слів та збереження правильної інтонації. [37].

На початковому етапі, для вивчення алфавіту ми можемо використовувати сайт Wordwall (<https://wordwall.net>). Це багатофункціональний інструмент для створення як інтерактивних, так і друкованих матеріалів. Більшість шаблонів доступні як в інтерактивній, так і друкованій версії. Ресурс надає велику кількість ігор за завдань для засвоєння знань та повторення. Учні грають, бачать свої успіхи та моменти, над якими ще потрібно попрацювати.

Сервіс Wordwall дозволяє створити вікторину, яку потрібно пройти за певний час. У налаштуваннях можна встановити анонімне або відкрите проходження гри.

Для тренування читання вголос дуже вдалим буде використовувати ресурс DEUTSCH LERNEN | DW (<https://learngerman.dw.com>.) Ресурс [dw.com](https://learngerman.dw.com) містить курси німецької мови різних рівнів – від елементарного рівня володіння до компетентного знання мови, що розвивають навички читання, письма, знання граматики і вимову.

Також для вдосконалення вимови та аудіювання допоможе сервіс Duolingo (<https://uk.duolingo.com>). Під час навчання фонетиці ми можемо використовувати таку програму, як Duolingo. Це простий безкоштовний сервіс вивчення іноземних мов в ігровій формі. Duolingo - найпопулярніша програма у світі в категорії «Навчання». Найчастіше програму використовують для мобільних пристроїв або планшетів. Також сервіс розроблений так, що під час проходження уроків користувачі паралельно допомагають перекладати веб-сайти, статті та інші документи.

Також даний ресурс допоможе під час наступного етапу формування іншомовної компетентності, а саме оволодіння новим лексичним матеріалом за темою «Medien», тому що на головній сторінці DW можна прочитати актуальні новини як Німеччини, так і всього світу. Що сприяє кращому засвоєнню нового лексичного матеріалу.

Зараз життя школярів нерозривно пов'язані з використанням гаджетів, тому використання інтерактивних ресурсів неабияк мотивують їх до вивчення іноземної мови.

Для того, щоб перевірити самостійно пройдений матеріал вчитель може використовувати навчальну онлайн платформу Kahoot! (<https://kahoot.com>). Вона являє собою веб сайт, на якому викладачі можуть власноруч створювати завдання, онлайн-вікторини, тести та опитування для своїх учнів і застосовувати їх в онлайн режимі. Учні можуть використовувати даний ресурс з будь якого пристрою, що має доступ до інтернету.

Зручним є те, що під час виконання інтерактивних завдань в Kahoot! можна додавати короткі відео. Це сприяє кращому засвоєнню матеріалу.

За можливості вчитель може встановлювати час на виконання кожного питання. Для того, щоб приєднатися до виконання завдання учні просто потрібно відкрити даний ресурс та ввести PIN-код, який вчитель заздалегідь надає учням.

Також, серед можливих видів тестування пропонується:

- quiz (вікторина) – змагання, в якому учасникам декілька правильних.
- jumble (переміщення) – змагання, в якому учасники повинні розставити фрагменти відповіді у потрібній послідовності.
- discussion (обговорення) – дозволяє поставити одне запитання на обговорення пропонуються запитання з варіантами відповідей, серед яких одне чи Survey (опитування) – проведення опитування аудиторії з метою подальшого опрацювання отриманих результатів.

Варто зазначити, що Kahoot! - один із способів підвищення активності студентів на заняттях, пожвавлення їх за рахунок атмосфери змагання. Платформа корисна та дієва для перевірки знань, проста в використанні, оригінальна в оцінюванні. Також є можливість виконання завдань учніми як в класі, так і самостійно вдома або у будь-якому іншому місці, де є доступ до інтернету. І звичайно зміна виду діяльності під час уроку, що допомагає активізувати увагу учнів.

При вивченні теми «Medien» на уроках німецької мови дуже часто учні постають перед проблемою необхідності запам'ятовування великої кількості слів. Існує безліч технік, які допомагають запам'ятовувати нову лексику, проте спосіб вивчати слова за допомогою карток, як і раніше, вважається одним з найефективніших. Під час підготовки до уроків вчителі часто готують і друкують картки.

За допомогою візуалізації лексичних одиниць процес запам'ятовування відбувається значно швидше. Однак, як показує практика, така підготовка займає багато часу, потребує додаткових ресурсів, як кольоровий принтер, ламінатор тощо. До того ж для сучасного покоління школярів гаджет є невід'ємним атрибутом повсякденного життя. На уроці підлітки часто відволікаються, щоб перевірити повідомлення в месенджерах чи соцмережах. А коли вони мають можливість використовувати свій телефон у навчальних цілях, тренувати нові слова, змагатися з однокласниками, це однозначно підвищує їхню мотивацію, дає позитивний настрій, що позначається на якості знань. Саме цей факт дає можливість вчителю залучити мобільні пристрої до вивчення англійської мови. На допомогу може прийти сервіс Quizlet. (<https://quizlet.com>).

Quizlet – це безкоштовний сервіс, який дозволяє легко запам'ятовувати будь-яку інформацію, яку можна подати у вигляді навчальних карток. Тобто дана програма може бути корисною щодо будь-якого предмета, пов'язаного із запам'ятовуванням великого обсягу інформації. Все що потрібно – це знайти в базі або створити інтерактивний матеріал – власні картки, додаючи до них картинки та аудіофайли, а потім виконувати вправи та грати в ігри, щоб запам'ятати цей матеріал.

Також доступне озвучення слів на картках. До картки зі словом можна підібрати зображення як із готового банку даних, так і своє власне. У «Quizlet» є безліч захоплюючих матеріалів, створених користувачами з усього світу, які можна змінювати та використовувати на власний розсуд. Одним із головних плюсів додатка є те, що він дає можливість створювати матеріали, адаптовані

за змістом та складністю для груп чи учнів різного рівня, що відіграє важливу роль при здійсненні індивідуального підходу у вивченні англійської мови.

Найбільш корисним додаток є на етапі закріплення та тренування лексики. Тобто поняття, які вносяться до тренувальних мереж, вводяться на попередніх уроках і вже знайомі учням.

Використання цієї програми має очевидні переваги для вчителя – економія часу, можливість багаторазового використання набору карток у різних групах, можливість копіювання готових навчальних матеріалів.

Оскільки було визначено, що на сьогоднішній день найпоширенішим та дієвим методом викладання та навчання іноземних мов, безперечно, є комунікативно-орієнтований, який максимально наближений до реальних умов іншомовної середовища, то дуже важливо використовувати ресурси, які допоможуть покращити навички комунікації.

В цьому нам допомагає платформа Zoom. Ця освітня платформа чудово підійде для вчителів «розмовного жанру», якими є вчителі іноземної мови. Завдяки своїм функціональним особливостям Zoom дає вчителям можливість проводити урок ефективно. Zoom пропонує комунікаційне програмне забезпечення, яке об'єднує відеоконференції, чат та мобільну спільну роботу. Організатор має можливість вимикати та вмикати мікрофон, а також може вмикати та вимикати відео у всіх учасників. Можна ділитися екраном зі звуком. Демонстрацію екрана можна встановити на паузу. Більше того, можна ділитися не всім екраном, а лише окремими програмами, наприклад, увімкнути демонстрацію браузера. У платформі вбудована інтерактивна дошка, можна швидко перейти з демонстрації екрана на дошку. Є чат, в якому можна писати з повідомлення, надсилати файли всім або вибрати одного студента.

Іншими словами, Zoom має багато переваг, що робить цей сервіс незамінним для вчителя іноземної мови. Але найголовніше те, що сервіс дозволяє використовувати мовлення, без чого вивчення іноземної мови неможливе, так само можна сказати, що дана платформа сприяє організації повноцінних уроків у складній обстановці.

Переваги використання платформи Zoom:

- гарний зв'язок. У моїй практиці не було жодного випадку, щоб платформа підвела

- відео та аудіо зв'язок з кожним учасником. У організатора є можливість вимикати та вмикати мікрофон, а також вмикати та вимикати відео у всіх учасників.

- можна ділитися екраном зі звуком. Демонстрацію екрана можна встановити на паузу. Більше того, можна ділитися не всім екраном, а лише окремими програмами, наприклад, увімкнути демонстрацію браузера.

- у платформі вбудована інтерактивна дошка, можна швидко перейти з демонстрації екрана на дошку.

- є чат, у якому можна писати повідомлення, надсилати файли всім або вибрати одного учня.

- можна записувати урок як на комп'ютер, так і на хмару.

Таким чином, учні зацікавлені та захоплені, оскільки на уроках можна переглянути презентацію та виконувати певні вправи на інтерактивній дошці.

Отже, розвиток іншомовної компетентності потребує використання нового підходу до навчання. Під час формування іншомовної компетентності та вивчення іншомовної культури на уроках німецької мови необхідним є впровадження сучасних інформаційних технологій.

Уроки іноземної мови з використанням сучасних інформаційних технологій відрізняються різноманітністю, підвищеним інтересом учнів до іноземної мови та ефективністю.

Під час формування іншомовної компетентності на уроках іноземної мови ми можемо використовувати такі інтерактивні ресурси, як Wordwall, DEUTSCH LERNEN | DW, Kahoot!, Duolingo, Quizlet, Zoom.

2.2. Практичні завдання з використанням сучасних інформаційних технологій з теми «MEDIEN» на уроці німецької мови

Роль засобів масової інформації у сьогоденні дуже велика. Без засобів сучасне людське суспільство взагалі може обійтися. Під засобами масової інформації маються на увазі радіомовлення, телебачення, інтернет та преса.

Найважливішим серед засобів масової інформації на сьогодні є телебачення, оскільки телевізійні програми щодня проглядаються багатьма мільярдами людей нашої планети. По телебаченню передають актуальні репортажі та новини, дискусії та шоу, розважальні та спортивні передачі, науково-популярні та навчальні програми для дітей та дорослих.

Друге місце серед засобів масової інформації належить радіомовленню. Тут діє девіз: «що може бути побачено, може бути почуте». З цієї причини на радіо найбільша увага приділяється музиці, новинам, прогнозу погоди тощо.

Сучасна преса – це найстаріший засіб масової інформації, представлений численними газетами, журналами та іншими друкованими виданнями. У пресі висвітлюються найактуальніші проблеми політичного, економічного, культурного, соціального та наукового життя. [34].

Дуже швидко зростає сьогодні значення інтернету та його вплив на наше життя. На сьогоднішній день наше існування неможливе без інтернету. У всесвітній мережі можна знайти всілякі книги та дані, придбати будь-які продовольчі та промислові товари, забронювати або придбати квитки та подорожі, завантажити музику та фільми, виставити на продаж чи придбати послуги та товари, прочитати новини та статті, взяти участь у різних форумах та блогах і т.п. Через інтернет можна надсилати листи, передавати дані, вести телефонні переговори та робити безліч інших потрібних речей.

Тому ми вважаємо, що тема «Medien» у загальних навчальних закладах відіграє дуже важливу роль. Метою уроків за темою «Medien» у 8 класі є представлення масмедіа як одного із найважливіших і найвпливовіших засобів у нашому житті; розширення знань учнів про цю сферу. Таким чином на цих уроках застосовуються різні форми роботи для кращого засвоєння учнями

даної теми. Письмові та усні завдання, презентація та відео матеріали, які додаються до конспекту дають можливість поринути у світ медіа та з цікавістю засвоїти поданий матеріал.

Також під час вивчення теми «Medien» головною розвивальною метою є покращити комунікативні здібності учнів, навички усного мовлення та письма, логічне мислення та спостереження. Якщо говорити про освітню мету, то нам потрібно розширити загальний кругозір учнів, поглибити знання пізнавальною інформацією про засоби масової інформації, представлення мас медіа як одного із найважливіших і найвпливовіших засобів у нашому житті та розширення знань учнів про цю сферу.

Дуже цікавою і захоплюючою є тема «Medien» у 8-9 класах, при вивченні якої не обійтися без сучасних інформаційних технологій. Адже щоб діти дійсно гарно засвоїли матеріал, запам'ятали та усвідомили його, розповіді надто мало. Можна використати безліч сучасних інформаційних технологій: комп'ютер, телевізор, мультимедійний екран, інтернет. Можна провести безліч видів роботи.

На уроках, під час вивчення теми «Medien» у 8 класі, розглядаються лексичні теми пов'язані з комп'ютером, інтернетом та засобами масової інформації. А під час вивчення цієї теми у 9 класі метою є поглиблення знань з теми, а саме розвиток і удосконалення комунікативної компетенції як основи іншомовної компетентності. І для досягнення мети у процесі роботи над цією темою застосовуються різні форми роботи з використанням сучасних інформаційних технологій.

Для використання на уроках іноземної мови в сучасних реаліях пропонується широкий спектр комп'ютерних програм, особливо під час вивчення теми «Medien» у середній школі, а саме у 8 класі:

- навчальні програми - для набуття певних знань, умінь та навичок;
- тренуючі програми - для закріплення знань та умінь;
- контролюючі програми - контролю якості знань та його коригування;
- ігрові програми.

Використовуючи сучасні комп'ютерні програми реалізуються такі цілі та завдання:

1. під час навчання фонетиці:

а) набуття навичок адекватної вимови та розрізнення на слух. Подальше вдосконалення навичок вимови стосовно нового мовного матеріалу;

б) формування правильної вимови.

Під час навчання фонетиці ми можемо використовувати таку програму, як Duolingo (<https://uk.duolingo.com>). Це простий безкоштовний сервіс вивчення іноземних мов в ігровій формі. Duolingo - найпопулярніша програма у світі в категорії «Навчання». Найчастіше програму використовують для мобільних пристроїв або планшетів. Також сервіс розроблений так, що під час проходження уроків користувачі паралельно допомагають перекладати веб-сайти, статті та інші документи. У сервісі є вправи на аудіювання та вимову.

Дуолінго надає функції «Duolingo для шкіл», що дозволяють вчителям відстежувати своїх учнів. У 2012 році дослідження ефективності показало, що використання Duolingo для вивчення іспанської мови було більш ефективним, ніж вивчення мови у класі, але воно було менш ефективним для поглибленого вивчення мови. Одна з ймовірних причин цього полягає в тому, що метод прямого перекладу, який в основному використовує Duolingo, більш застосовний до простих слів і фраз, ніж до складних; більш прості з них можуть бути переведені більш точним способом з однієї мови на іншу і, таким чином, сприятливіші для методу прямого перекладу Duolingo.

Для того, щоб зареєструватись та розпочати роботу на даному ресурсі потрібно мати доступ до інтернету та комп'ютер, телефон або інший пристрій. А далі ви можете зареєструватися, створивши новий обліковий запис на Duolingo, використовуючи свою адресу ел. пошти або існуючий обліковий запис Google або Facebook. Щоб створити новий обліковий запис, натисніть кнопку «Почати» і дотримуйтесь вказівок, щоб створити свій профіль на Duolingo.

Якщо у вас вже є обліковий запис на Duolingo, натисніть «У мене вже є обліковий запис» і введіть свою адресу ел. пошти/ім'я користувача та пароль для входу. Щоб створити новий обліковий запис, натисніть кнопку «Почати» і дотримуйтесь вказівок, щоб створити свій профіль на Duolingo. Процес включає: вибір мови для вивчення, щоденної мети, вивчення основ або визначення рівня та заповнення даних профілю (ім'я користувача та адреса ел. пошти).

Теперь можно користуватися даним ресурсом. Обираючи вивчення німецької мови, з усього курсу можна обрати тему «Телебачення» та закріпити вивчений матеріал, а в кінці курсу покращити навички аудіювання та вимови. Після проходження всієї теми та вивчення лексики, ресурс пропонує спочатку прослухати, потім вимовити слова та записати їх у сервіс. Правильність вимови перевіряється автоматично.

Використання кіно-відеофільмів на цьому етапі є найбільш ефективним у методичному розумінні. Ефективне застосування фільмів на заняттях вимагає планування їх демонстрації у відповідності з поставленими цілями. Однією з найважливіших методичних вимог є необхідність вступного і заключного слова викладача до і після демонстрації фільму, відповідного коментованого супроводу.

Загалом, у школі найчастіше можуть використовувати телевізор або комп'ютер, а можливо й проектор, які допомагають продемонструвати кадри, діафільми, фільми, уривки з кіно. Для слухових вправ найширше використовують знову ж таки комп'ютер, телевізор, телефон або планшет. [23].

До візуальних засобів навчання ставиться така загальна вимога: вони повинні однозначно представляти предмет і дії. Динаміка фільмів наближає учнів до життєвих ситуацій, сприяє розвитку мовлення. Фільми мають бути доступні як за темою, так і за завданням, і тривати 3-5 хвилин в середньому [28].

В впровадженні фільмів та відео допоможе Deutsche Welle (<https://www.dw.com>). Дидактичні матеріали розподілені за рівнями,

граматичними та лексичними темами, тут можна подивитися теленовини, більше дізнатися про життя та побут німецькомовних країн, а завдяки *langsam gesprochene Nachrichten* (сповільненим новинам) надається можливість розумітися і орієнтуватися у світовій політиці. Крім того, матеріали можна спокійно завантажити на телефон. Усе безкоштовно й максимально інтерактивно. Саме тому цей ресурс обов'язково повинен поселитися серед вкладок у вашому браузері.

Ефективною є також методика демонстрації на початку занять кіно-відеофільмів. Завдяки сильному емоційному впливу демонстрація фільмів одразу налаштовує слухачів на робочий лад, скорочує до мінімуму момент необхідної психологічної адаптації, дає зорову основу для подальших логічних пояснень викладача. Для фільмів-введень найбільш підходять такі матеріали, які можуть служити самостійним джерелом інформації і у викладенні конкретних питань здатні замінити викладача. По можливості слід уникати показу на початку заняття кадрів, що несуть значне емоційне навантаження.

Застосування сучасних інформаційних технологій в кінці уроку за змістом є прийомом протилежним попередньому. Він спрямований на систематизацію та закріплення навчального матеріалу, на загострення уваги слухачів на його ключових моментах або для швидкої і твердої зміни думки про неправильно засвоєний матеріал [18].

Для реалізації цього прийому можуть використовуватись будь-які сучасних інформаційних технологій, але найбільш доцільними є візуальні засоби. Пояснення завдання для самостійної роботи також значно оптимізується завдяки застосуванню сучасних інформаційних технологій, особливо коли до вивчення пропонується досить багато першоджерел.

2. під час навчання граматиці:

а) розширення обсягу граматичних засобів, оволодіння новими граматичними явищами та вживання їх у мові;

б) формування рецептивних граматичних навичок, вдосконалення навичок розпізнавання та вживання у мовленні всіх структурних та

комунікативних типів німецької пропозиції (для старшокласників), продуктивне оволодіння певними граматичними явищами – наприклад, розпізнавання та вживання у мовленні різних типів пропозицій, конструкцій.

На уроках під час теми «Medien» у 8 класі вивчаються граматичні конструкції «um...zu» +Infinitiv,» «Ich denke, dass...,» «Meiner Meinung nach,» «Ich finde, dass...».

Як вже ми сказали раніше, однією з найважливіших методичних вимог є необхідність вступного і заключного слова викладача до і після демонстрації відеороліку або відповідного коментованого супроводу.

Тому, наприклад, дуже вдалим буде обговорити та попросити поділитись своїми враженнями після переглянутого відеороліку, використовуючи дані граматичні конструкції. Або обрати будь яку тему для обговорення.

Наприклад, зробити урок-дискурс про важливість комп'ютера в нашому житті або окреме питання для кожного учня. В цьому допоможе ресурс Wardwall. На сайті можна обрати вже готове завдання на дану тему, в якому є велика кількість питань для обговорення. Відкриваючи кожне вікно ми можемо побачити різнопланові питання за темою уроку «Medien», які підходять для обговорення як в 8, так і під час закріплення теми, у 9 класі.

The screenshot displays the Wardwall website interface. At the top, there is a navigation bar with the logo 'Wordwall' and the tagline 'Створюйте кращі уроки швидше'. The main content area is titled 'Medien' and contains a grid of 21 interactive question cards. Each card has a question in German, such as 'Wie oft gehst du ins Kino?' (How often do you go to the cinema?), 'Magst du Talkshows?' (Do you like talk shows?), and 'Wie viele DVDs hast du?' (How many DVDs do you have?). The cards are arranged in three rows. On the right side, there is a sidebar with options like 'Обрати інший шаблон' (Choose another template) and 'ІНТЕРАКТИВНІ ВПРАВИ' (Interactive exercises). The bottom of the page shows a 'Список переможців' (List of winners) section.

Рис. 2.1. Приклад вправи для уроку-дискурсу на сайті Wardwall на тему «Medien»

3. під час роботи з лексикою:

а) систематизація лексичних одиниць, розширення потенційного словника, розвиток навичок розпізнавання та використання у мовленні лексичних одиниць;

б) формування лексичних навичок читання, аудіювання та продуктивних навичок писемного мовлення.

Освоєння лексики займає важливу роль під час вивчення німецької мови. А особливо теми «Medien». Часто слова, вивчені на перших уроках теми, забувалися до підсумкового тесту або контрольної роботи і відкладалися у довгострокову пам'ять. Але за допомогою Quizlet учням простіше освоїти матеріал у захоплюючій та зрозумілій формі. Адже просте зубріння слів і виразів майже не дає ефекту.

Quizlet- це безкоштовний сервіс, який дозволяє легко запам'ятовувати будь-яку інформацію, яку можна подати у вигляді навчальних карток. Тобто дана програма може бути корисною щодо будь-якого предмета, пов'язаного із запам'ятовуванням великого обсягу інформації.

Для того, щоб розпочати роботу на даному ресурсі потрібно перейти на домашню сторінку Quizlet та натиснути Зареєструватися, потім ввести дату народження, адресу електронної пошти та пароль. Якщо ви викладач, потрібно поставити позначку «Я вчитель», зареєструватися, перевірити свою електронну пошту та підтвердити обліковий запис. У Quizlet можна відправляти учням посилання на модуль або курс, також вони самостійно можуть знайти їх на ім'я викладача.

Вчитель може створювати модуль за темою або обрати модуль, який вже раніше створив інший викладач. В процесі роботи його можна корегувати, додаючи до них картинки та аудіофайли, також дана функція є і у учнів.

Одним із головних плюсів додатка є те, що він дає можливість створювати матеріали, адаптовані за змістом та складністю для груп чи учнів різного рівня, що відіграє важливу роль при здійсненні індивідуального підходу у вивченні німецької мови.

Починаючи з першого уроку теми, учні тренують активну лексику за допомогою програми, поступово додаючи нові лексичні одиниці. Що головне вони можуть робити це самостійно: додавати нові лексичні одиниці та помічати зірочкою ті, на які потрібно особливо звернути свою увагу. До кінця вивчення теми учні засвоюють 70–90 нових слів, фраз та виразів. До того ж процес запам'ятовування стає швидше. А результати проміжних диктантів та підсумкових тестів підвищуються.

У додатку існує 5 основних режимів роботи з картками та 2 гри:

- у режимі картки учні бачать усі картки, повторюють терміни та визначення;
- у режимі заучування програма стежить, які слова даються вам гірше, які краще і змушує повторювати важкі картки;
- у режимі листа (writing) буде дано визначення чи зображення терміна. Оцінюється, наскільки добре учень знає матеріал і робить помилки в написанні. Коли учень закінчив перший етап, режим листа почне другий, в якому будуть використовуватися питання, на які було дано не правильну відповідь у першому етапі;
- режимі правопису (spelling) треба надрукувати почуте слово;
- у режимі тестування (test) автоматично, використовуючи слова з набору карток, створюється тест із 4 видами завдань. Такий режим дуже подобається учням, тому що проходить у ігровій формі, також існує можливість змагатися з однокласниками на швидкість;
- гра scatter (підбери пару) – мета цієї гри якнайшвидше зібрати пари російських та англійських слів.
- гра gravity (гравітація) – завдання гравця збивати астероїди, що падають, з німецькими словами, правильно вбиваючи переклад. Швидкість падіння поступово зростає.

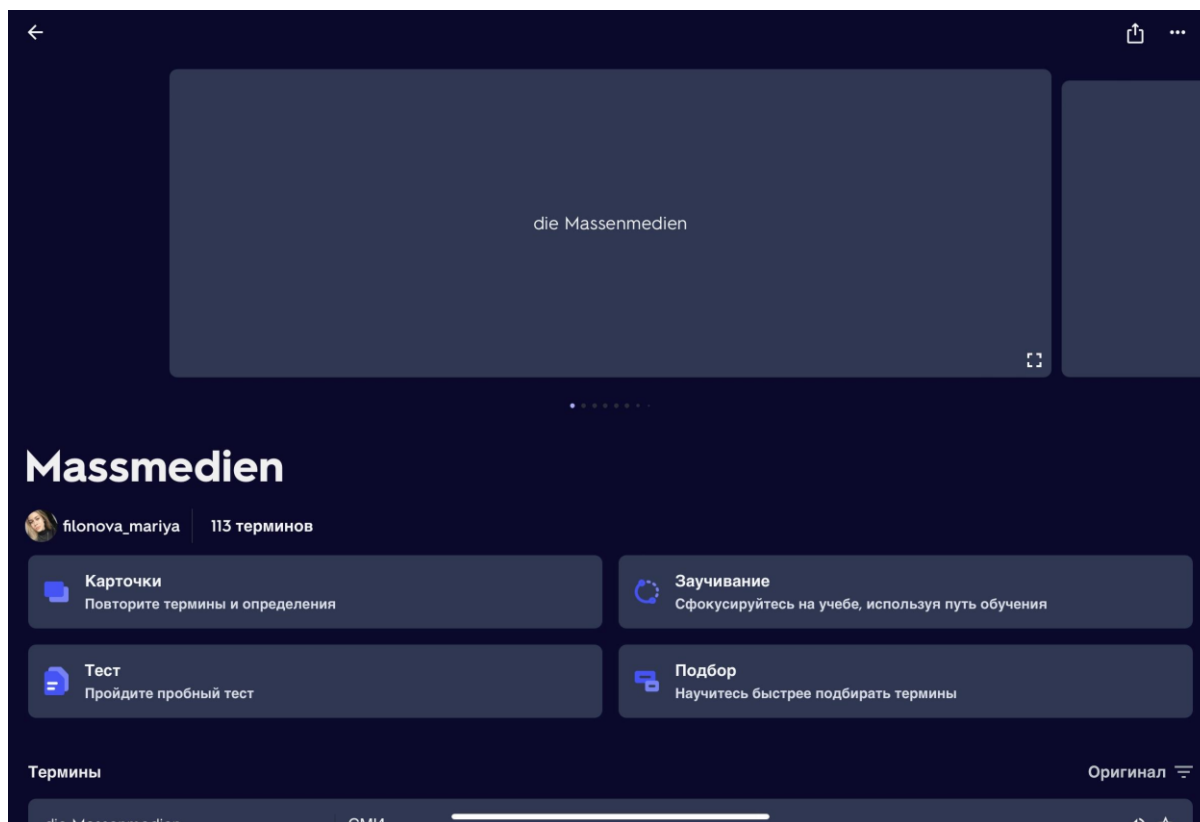

Рис. 2.2. Приклад загального вигляду модулю з лексикою на тему «Medien» у 8 класі

Також, дуже ефективним буде вивчення нової лексики, якщо застосувати магнітофон, під час вивчення теми «Medien». Вчитель включає записаний аудіозапис або запис з телебачення з новими словами та виразами, а учні слухають. Для кращого запам'ятовування кожне слово слід промовляти або записувати в додаток.

4. під час навчання читання:

а) сприйняття автентичних текстів різних стилів (публіцистичні, художні, науково-популярні), використовуючи основні види читання: ознайомчі, вивчаючі, переглядові, пошукові;

б) формування вміння самостійного подолання мовних труднощів, надання довідково-інформаційної підтримки шляхом надання мовної інформації (електронні енциклопедії, автоматичні словники). [13]

Застосування сучасних інформаційних технологій у процесі викладу нового матеріалу на уроках німецької мови під час вивчення теми «Medien»

дозволяє використовувати інформацію як зорову опору, що допомагає найбільш повно засвоювати навчальний матеріал [6].

Важливо, щоб демонстрація дидактичних матеріалів органічно поєднувалась з їх поясненням, щоб вона стала наочним аргументом слів вчителя. Застосування сучасних інформаційних технологій може здійснюватись також з метою актуалізації опорних знань та мотиваційно-пізнавальної діяльності.

Також важливо пам'ятати, що комп'ютер усуває такий негативний психологічний фактор, як страх. У традиційному навчанні різні фактори (наприклад, страх помилитися, складність під час формулювання думки вголос, неправильна вимова тощо) заважають багатьом учням демонструвати свої справжні знання. Використання комп'ютеризованих навчальних програм дає учням можливість подолати скутість і максимально розкрити свій потенціал під час навчання.

Заняття з використанням сучасних інформаційних технологій стають більш цікавими для учнів, ефективнішими в засвоєнні знань, при цьому покращується ступінь візуалізації навчального матеріалу на уроці.

Як відомо, тільки 10-15 відсотків інформації сприймається через органи слуху, 25 відсотків через органи зору, а при комплексному сприйнятті (з використанням органів зору і слуху) кількість отриманої інформації збільшується до 65 відсотків.

Для вдосконалення навичок читання під час вивчення теми «Medien» дуже зручним є сайт «На Урок». Це український освітній онлайн-портал для вчителів, на якому зібрані різнопланові інтерактивні завдання, які допомагають вчителю зробити уроки цікавіше, полегшують роботу і учнів, і вчителів. На сайті є можливість створювати завдання, які сайт перевіряє автоматично або використовувати вже зроблені завдання іншим вчителем.

Для того, щоб розпочати користуватися ресурсом потрібно зареєструватись, створивши новий обліковий запис на «На Урок», використовуючи свою адресу ел. пошти або існуючий обліковий запис Google

або Facebook. Якщо ви викладач, потрібно поставити позначку «Я вчитель», зареєструватися, перевірити свою електронну пошту та підтвердити обліковий запис.

Для вдосконалення навичок читання під час вивчення теми «Medien» на сайті «На Урок» можна знайти вже готові завдання або створити самостійно. Дуже зручно те, що до тексту можна додати запитання для того, щоб перевірити наскільки учні зрозуміли текст, які буде перевірено автоматично.

Додатково учні можуть побачити свій рейтинг в класі, а також відповіді та оцінка можуть бути відправлені на пошту батькам. Можна встановити часові обмеження для виконання завдання та додавати до запитань і відповідей фотокартки.

The screenshot displays the user interface for a test titled "Medien (lesen)" on the "На Урок" website. The interface is organized into several sections:

- Header:** Shows the user's name "Філонова Марія Володимирівна" and the test title "Medien (lesen)".
- Navigation Sidebar:** Contains various options such as "Особиста сторінка", "Підвищення кваліфікації", "Мої вебінари", "Мої конференції", "Мої курси", "Тести", "Мої тести", "Результати тестувань", "Збережені тести", "Сертифікація", "Бібліотека", "Мої розробки", "Збережені розробки", "Завантажені розробки", "Нагороди за конкурси", "Олімпіади та конкурси", and "Мої заявки".
- Main Content Area:**
  - Includes a section for "РОБОТА З УЧНЯМИ" (Work with students) and "САМОСТІЙНО" (Self-study).
  - Features a row of interactive icons: "ДОМАШНЯ РОБОТА" (Homework), "В РЕАЛЬНОМУ ЧАСІ" (In real time), "ТЕСТУВАННЯ" (Testing), "ВІДПОВІДНОСТІ" (Matching), "ФЛЕШ-КАРТКИ" (Flashcards), and "РОЗДРУКУВАТИ" (Print).
  - Displays "12 запитань" (12 questions).
  - Shows a specific question: "Abends ... ich mit meiner Freundin." with four multiple-choice options: "interessiere", "unterhalte", "chatte", and "surfe".
- Right Sidebar:** Contains a video thumbnail for a webinar titled "Вебінар: Онлайн-тести «На Урок» для дистанційної роботи" (Webinar: Online tests «На Урок» for distance work) and a "РОЗКЛАД" (Schedule) button.

Рис. 2.3. Приклад тесту для перевірки навичок читання на сайті «На Урок» у 8 класі під вивчення теми «Medien»

Також газети и журналів, які можна показувати, використовуючи комп'ютерні технології. Такі, як Zoom або Google Meet, в яких можна в реальному часі показувати потрібні для уроку матеріали.

Використовуючи дані ресурси, викладач, як організатор конференції, має низку повноважень, які допомагають підтримувати дисципліну на уроці. Увімкнення та вимкнення мікрофона учасника якраз одна з них. А для того, щоб кожен учень зміг висловитися, існують смайлики такі як піднята рука, радість, смуток тощо. Таким чином, викладач зможе відстежити загальний настрій класу та не залишити жодного студента непоміченим. Що дуже важливо під час вивчення іноземних мов, де потрібно приділяти велику увагу розвитку комунікаційних навичок.

Вбудований онлайн чат також сприятиме злагодженій роботі педагога. Адже там є можливість надсилати посилання на матеріали, а також написати окремі повідомлення конкретному студенту. Завдяки інтерактивній дошці потрібно мати white board позаду, адже викладач зможе писати в режимі реального часу.

Вивчення іноземної мови має бути цікавим, а завдяки демонстрації екрану воно стане ще й інтерактивним. Вчитель може показувати необхідні вкладки чи інші матеріали своїм учням, а за необхідності ще й передавати керування мишею. Така функція нагадає школярам відеоігри та принесе задоволення від процесу навчання. Ще один спосіб додати інтерес до занять це дозволити учням вибрати віртуальний фон для занять. Тоді кілька учнів матимуть змогу займатися на тлі сонячного берега, а інші з космічними кораблями позаду.

Варто згадати, що функція screen sharing дозволяє ділитися звуком та відео з учнями, що робить завдання на аудіювання ще більш захоплюючими. Що особливо важливо під час вивчення теми «Medien» у 8 класі.

Моніторинг прогресу легко здійснювати за допомогою запису уроків. Таким чином, завжди можна знайти запис найпершого та останнього занять та продемонструвати студенту його динаміку у навчанні. Онлайн навчання

великих класів або навіть груп може представляти складність для тих, хто не знає про сесійні зали в «Zoom». Вони дозволяють розділяти уснів на міні-групи або пари в окремі онлайн кімнати з можливістю входу та коментування.

У школі для вивчення іноземної мови на кожного учня відводиться в середньому 1-1,5 хвилини з урок. Застосування сучасних інформаційних технологій дозволяє збільшити час активної роботи в 10-15 разів. Урок з застосуванням сучасних інформаційних технологій - це якісний тип уроку. Але слід пам'ятати, що дуже важливим є застосування сучасних інформаційних технологій тільки тоді, коли це необхідно. Застосування сучасних інформаційних технологій не має бути тривалим, бо обривається контакт між учнями та вчителем, що знижує ефективність роботи.

Методика використання сучасних інформаційних технологій на уроках залежить від обраної викладачем методики подачі навчального матеріалу. З іншого боку, різні види сучасних інформаційних технологій по різному впливають на методику викладання. Отже, має місце взаємний вплив - загальної методики вивчення матеріалу на методику застосування сучасних інформаційних технологій і навпаки [27].

Отже, тема «Medien» відіграє важливу роль під час вивчення німецької мови у школі. Роль засобів масової інформації у сьогоденні дуже велика. Без засобів сучасне людське суспільство взагалі може обійтися. Під засобами масової інформації маються на увазі радіомовлення, телебачення, Інтернет та преса.

Під час вивчення теми «Medien» можна використати безліч сучасних інформаційних технологій: комп'ютер, телевізор, мультимедійний екран, магнітофон, відео-, аудіокасети, по можливості інтернет. Можна провести безліч видів роботи, використовуючи цікаві інтерактивні завдання та ресурси.

Застосування сучасних інформаційних технологій дозволяє збільшити час активної роботи в 10-15 разів. Урок з застосуванням сучасних інформаційних технологій - це якісний тип уроку. Важливим є застосування сучасних інформаційних технологій тільки тоді, коли це необхідно. Застосування

сучасних інформаційних технологій не має бути тривалим, бо обривається контакт між учнями та вчителем, що знижує ефективність роботи.

Застосування сучасних інформаційних технологій у процесі викладу нового матеріалу на уроках німецької мови під час вивчення теми «Medien» дозволяє використовувати інформацію як зорову опору, що допомагає найбільш повно засвоювати навчальний матеріал. Важливо, щоб демонстрація дидактичних матеріалів органічно поєднувалась з їх поясненням, щоб вона стала наочним аргументом слів вчителя. Застосування сучасних інформаційних технологій може здійснюватись також з метою актуалізації опорних знань та мотиваційно-пізнавальної діяльності.

Комп'ютер усуває такий негативний психологічний фактор, як страх. У традиційному навчанні різні фактори (наприклад, страх помилитися, складність під час формулювання думки вголос, неправильна вимова тощо) заважають багатьом учням демонструвати свої справжні знання. Використання комп'ютеризованих навчальних програм дає учням можливість подолати скутість і максимально розкрити свій потенціал під час навчання.

Висновки до розділу 2

У процесі роботи над другим розділом було визначено, що впровадження у навчальний процес сучасних інформаційних технологій позитивно впливає на формуванні іншомовної компетентності на уроках німецької мови та відіграє важливу роль під час формування особистості та ставлення до вивчення іноземної мови.

Під час дослідження було встановлено, що розвиток іншомовної компетентності потребує використання нових підходів до навчання. Широкий спектр запропонованих сьогодні до уваги вчителів технологій, результативність та ефективність яких, попри на їх відносну новизну, вже були неодноразово доведені на практиці, дають нагоду обрати з них актуальні для роботи на уроці. Використання сучасних інформаційних технологій в оволодінні іноземною мовою сприяє як удосконаленню процесу формування

іншомовної комунікативної компетентності учнів, так і розвитку їхніх інтелектуальних здібностей, особистісно-значущих знань та вмінь.

Під час формування іншомовної компетентності на уроках німецької мови використовуються такі сучасні інформаційні технології, як Wordwall, DEUTSCH LERNEN | DW, Kahoot!, Duolingo, Quizlet, Zoom, Google Meet, «На Урок».

Було розглянуто лексичну тему «Medien» на уроці німецької мови у 8 класі. Засоби мас-медіа значно впливають на становлення сучасної особистості, її соціалізацію, а також на формування суспільної думки. Звичайна людина не може бути учасником більшості подій, що відбуваються навколо неї, не кажучи вже про більш віддалені місця, тому вона мусить покладатися на інформацію, яку надають їй масмедіа. Оскільки більшість інформації про світ люди отримують саме в такий спосіб, вони використовують її в приватному спілкуванні. Отриману інформацію передають родичам, друзям, знайомим. У такий спосіб медіатексти непомітно проникають до всіх сфер життя людини, навіть якщо вона особисто мало користується мас-медіа.

Було встановлено, що комп'ютер усуває такий негативний психологічний фактор, як страх. У традиційному навчанні різні фактори (наприклад, страх помилитися, складність під час формулювання думки вголос, неправильна вимова тощо) заважають багатьом учням демонструвати свої справжні знання. Використання комп'ютеризованих навчальних програм дає учням можливість подолати скутість і максимально розкрити свій потенціал під час навчання.

Було розроблено методичні рекомендації щодо використання сучасних інформаційних технологій на уроках німецької мови з теми «Medien» та представлено практичні завдання застосування інформаційних технологій за даною темою.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі було досягнуто мету та вирішено всі завдання, сформульовані на початку дослідження. На основі аналізу науково-методичної літератури було детально розглянуто і висвітлено основні поняття «іншомовна компетентність», «сучасні інформаційні технології» в методиці навчання німецької мови. Детальне опрацювання наведених понять дало змогу вільно оперувати ними в ході написання кваліфікаційної роботи.

На основі аналізу науково-методичної літератури за темою дослідження було визначено, що під поняттям «іншомовна компетентність» слід розуміти здатність і готовність здійснювати ефективну іншомовну комунікацію не носіями тієї чи іншої мови. Крім того, така здатність і готовність формується на основі певного комплексу компетенцій і якостей особистості, які складають структуру іншомовної комунікативної компетентності особистості.

Було встановлено, що сучасні інформаційні технології - це система процесів та способів використання методів під час навчально-виховного процесу з використанням новітніх електронних засобів.

Грунтовний аналіз напрацювань зарубіжних науковців з теми дослідження дозволяє зробити висновок, що на сучасному етапі викладання іноземних мов значна увага приділяється використанню сучасних інформаційних технологій.

Використання інтерактивних програм, відео, презентацій, мобільних додатків на уроках значно підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови та покращує інтенсивність навчального процесу. Під час використання сучасних інформаційних технологій засвоюється набагато більший обсяг матеріалу, ніж при традиційному навчанні. Також встановлено, що використання сучасних інформаційних технологій у навчанні іноземних мов є одним із шляхів розвитку особистості.

Було виявлено, що найбільш поширеним і ефективним методом викладання та вивчення іноземних мов є, безперечно, розвиток

комунікативних навичок, яке максимально наближено до реальних умов мовного середовища. Також спілкування – це обмін думками, уміння використовувати мову для досягнення взаєморозуміння між людьми. Впровадження сучасних інформаційних технологій дає змогу учням проявити себе з творчої точки зору, позбутися почуття страху відповісти неправильно та розкрити свій потенціал.

В роботі було визначено, що використання сучасних інформаційних технологій у формуванні іншомовної компетентності на уроках німецької мови відіграє важливу роль.

На основі аналізу наукових джерел встановлено, що використання інтерактивного навчання – не самоціль, а лише засіб для досягнення тієї атмосфери в класі, яка найкращим чином сприяє співробітництву, порозумінню і доброзичливості, дозволяє у повній мірі реалізувати особистісно орієнтоване навчання.

Було досліджено, що розвиток іншомовної компетентності потребує використання нового підходу до навчання. Під час формування іншомовної компетентності та вивчення іншомовної культури на уроках німецької мови необхідним є впровадження сучасних інформаційних технологій.

Під час формування іншомовної компетентності на уроках німецької мови використовуються такі сучасні інформаційні технології, як Wordwall, DEUTSCH LERNEN | DW, Kahoot!, Duolingo, Quizlet, Zoom, Google Meet, «На Урок».

Було розглянуто лексичну тему «Medien» на уроках німецької мови у 8-9 класах. Засоби масмедіа значно впливають на становлення сучасної особистості, її соціалізацію, а також на формування суспільної думки. Звичайна людина не може бути учасником більшості подій, що відбуваються навколо неї, не кажучи вже про більш віддалені місця, тому вона мусить покладатися на інформацію, яку надають їй мас-медіа. Оскільки більшість інформації про світ люди отримують саме в такий спосіб, вони використовують її в приватному спілкуванні. Отриману інформацію

передають родичам, друзям, знайомим. У такий спосіб медіатексти непомітно проникають до всіх сфер життя людини, навіть якщо вона особисто мало користується мас-медіа.

Було встановлено, що використання комп'ютера підвищує ефективність навчання, розширює обсяг пропонованої навчальної інформації та поліпшує організацію уроку. Також недоліком традиційного навчання є такі фактори, як страх помилитися, складність під час формулювання думки вголос, неправильна вимова тощо. Ці фактори заважають багатьом учням демонструвати свої справжні знання. Використання комп'ютеризованих навчальних програм дає учням можливість подолати скутість і максимально розкрити свій потенціал під час навчання.

Було представлено методичні рекомендації щодо використання сучасних інформаційних технологій на уроках німецької мови з теми «Medien» у 8-9 класах та розглянуто практичні завдання та найефективніші ресурси, які допомагають учням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азімов Є. Г. Матеріали Інтернету на уроках англійської мови. Іноземні мови в школі. 2001.- №1. С 25-27
2. Барменкова О.І. Відеозаняття в системі навчання іноземної мови. Іноземні мови в школі. 1999. № 3. С. 20-25.
3. Бичкова Н. І. Типологія відеофонограм для навчання усного іншомовного спілкування. Методика викладання іноземних мов. 2012. № 21. С. 68-71.
4. Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов : навч. посіб.: 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання. 2011. 206с.
5. Вільямс Р., Маклі К., «Комп'ютер у школі». К. : Вища школа, 2005. 267с.
6. Волканова В.В. Словник методиста: методичний посібник. Х.: Основа, 2008. 192 с.
7. Громова О.А. Аудіовізуальний метод і практика його застосування. 1977. С. 15
8. Дем'яненко М.Я. Творчість учителя іноземної мови. К.: Ос-віта, 1989.
9. Дубровін М.І. Про створення кінокольцовок для організації перцептивно-мнемічної діяльності учнів на початковому етапі навчання іноземної мови. 1975. С. 103 - 112.
10. Золотницький С.Л. Створення сприятливого психологічного клімату засобами кіно на уроках іноземної мови. 1979. С. 102-107.
11. Іванова-Циганова В.І. Кінохрестоматія і проблема слухозрительного синтезу. Іноземні мови в школі. 1968. № 4. С.145
12. Ільченко О.О. Використання відеозапису на уроках англійської мови, Перше вересня. Англійська мова. 2003. № 9.
13. Корогодіна С.Ф., Любченко О.С. Довідник учителя німецької мови. - Х.: Ранок, 2006.

14. Колесник Н. Є. Культурологічний підхід у підготовці майбутніх учителів початкової школи до формування предметно-перетворювальної компетентності учнів. *Андрагогічний вісник: Наукове електронне періодичне видання*. Випуск 5. 2014. С. 106-111.

15. Комарова Ю.А. Про способи комплексного формування монологічних і професійно-педагогічних умінь за допомогою відеоматеріалу на I курсі мовного факультету. Вид-во: Освіта, 1992. – 345 с.

16. Комков І.Ф. *Методика викладання іноземних мов*. Львів, 1979.

17. Косачева І., Косачева Ю. Використання автентичних відеокурсів у навчанні англійської мови. 2006. № 3. 876 с.

18. Кремень В.Г. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті і формування інформаційного суспільства. 2006. № 6. С. 4

19. *Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах*. Колект. автор. під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. К. 1999. с.142 -186, 318с.

20. Мильруд Р. П., Максимова І.Р. Сучасні концептуальні принципи комунікативного навчання іноземної мови. 2000. № 4. С. 9 - 14.

21. Михайлова Є. В. Лінгвокультурологічний підхід у дослідженні англійських біблійних текстів. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка* 2006. Вип. 28. С. 152-155.

22. Молібог А.Г., Тарнопольський А.І. *Технічні засоби навчання та їх застосування*. - Мн.: Університетське, 1985. 208 с.

23. Мятава М.І. Використання відеофільму в навчанні іноземної мови в середній загальноосвітній школі. 2006. № 6. С. 31 - 39.

24. Наволокова Н. П. *Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій: Навчально-методичний посібник*. – Х.: Основа. 2009.

25. Ніколаєва С.Ю., Шерстюк О.М. Сучасні підходи до викладання іноземних мов. 2002. № 1.С.39-46

26. Носаченко І. Системний підхід до використання рольових ігор у навчанні. *Неперервна професійна освіта: Теорія і практика*. 2002. №2. С.107-111

27. Омеляненко Г.А. Інформаційно-навчальне середовище: дидактичний аспект. URL: <http://intkonf.org/omelyanenko-ga-informatsiyno-navchalne-seredovischedidaktichniy-aspekt/>

28. Отич О.М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичний і методичний аспекти: монографія. За наук. ред. І.А. Зязюна. Чернівці: Зелена Буковина, 2009. 752 с.

29. Підласий І.П. Педагогіка. Новий курс: Підручник для студентів педагогічних вузів. М.: Владос, 1999. 257 с.

30. Підласий І.П. Продуктивний педагог. Настільна книга вчителя - Х. : Основа, 2009. 360 с.

31. Рогова Г. В. та ін Методика навчання іноземних мов у середній школі. М.: Просвещение, 1991. 287 с.

32. Сиденко А. Ігровий підхід у навчанні. Народна освіта. 2000. №8. С.134

33. Сиротенко Г. О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. Х.: Основа, 2003.

34. Скалій Л. Використання інформаційних технологій у формуванні професійної компетенції майбутнього вчителя іноземних. 2003. № 4. С. 5 – 9.

35. Соловова Є.М. Використання відео на уроках іноземної мови. 2003. № 1.

36. Цісарський Л.Д. Використання технічних засобів у викладанні іноземних мов. М., 1966. 37 с.

37. Філь Н.Ю. Дидактична мозаїка, Харків.: Ранок. 2003. 270с

38. Abbrecht H. Didaktik des Fremdsprachenunterrichts. Deutsch als Fremdsprache. Leipzig: VEB Verlag Enzyklopädie, 1981. S. 124–131.

39. Glienicke S. Diskussion von Lehrmaterialien. Deutsch als Fremdsprache – Unterricht und Video zu einer weiteren Fernstudieneinheit. DaF. H. 3. 2001. S. 173–177.

40. Löschmann M. Fernsehen und Video als Lehr- und Lernmittel im Fremdsprachunterricht. DaF. H. 1. 1989. S. 24–28.

41. Marion Williams, Robert L. Burden. Psychology for language teachers: a social constructionist approach. – Cambridge: Cambridge University Press. 1997.

42. Modern Media in Foreign Language Education: Theory and Implementation. Ed. by Wm. F. Smith. In conjunction with the American Council on the Teaching of Foreign Languages. - Lincolnwood: National Textbook Company, 1994. 295 p. – 378 c.

43. Teaching English British Council BBC [Электронный ресурс]. – URL : <http://www.teachingenglish.org.uk/>

44. Willis, D. The potentials and limitations of Video. Video-applications in ELT. Oxford: Pergamon Press, 1983. P. 17.

45. Zydron Y. Audiovisuelle Medien im Germanistikstudium: Ein Konferenzbericht. DaF. H.1. 1988. S. 49–51.